Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Burgemeesters niet preparatiezones

Directie Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en infectieziekten

Bezoekadres
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

.

Datum
Betreft Distributie van jodiumtabletten

Kenmerk
1152000-165197-PG

Uw brief

Bijlage(n)
Factsheet jodiumdistributie

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Geachte <vul hier de naam in>,

Graag vat ik in deze brief de uitkomsten samen van het project jodiumdistributie dat we de afgelopen jaren in samenwerking met vertegenwoordigers van onder andere GHOR/veiligheidsregio's, GGD GHOR Nederland, de ministeries van Veiligheid en Justitie en Infrastructuur en Milieu en de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming hebben uitgevoerd. Op 21 april 2017 is daarover ook een brief gestuurd naar de Tweede Kamer. In het project hebben we uitgewerkt hoe de beschikbaarheid van jodiumtabletten in geval van een kernongeval het beste georganiseerd kan worden. Ik schrijf u deze brief omdat u daar als burgemeester en als lid van het bestuur van de veiligheidsregio mee te maken kunt krijgen, ook al ligt uw gemeente niet in de preparatiezones voor de maatregel jodiumprofylaxe. In oktober starten we met een brede distributie van jodiumtabletten.

Start van het project jodiumdistributie
Tot 2014 gold als landelijke richtlijn dat distributie van jodiumtabletten moest worden voorbereid in delen van vier veiligheidsregio's: Twente (tot 25 km van de kerncentrale van Emsland), Zeeland en Midden- en West-Brabant (tot 10 km van de kerncentrale Borssele en 20 km van de kerncentrale van Doel in België) en Noord-Holland-Noord (tot 2,1 km van de reactor in Petten). De betrokken regio's beoordeelden zelf hoe ze zich op die maatregel wilden voorbereiden. De regio Zuid-Limburg viel niet binnen de landelijke richtlijn, maar heeft zelf aangegeven zich te willen voorbereiden op een mogelijk kernongeval bij de kerncentrale in Tihange in België.

Vertegenwoordigers van de betrokken veiligheidsregio's hebben destijds bij de minister van Economische Zaken (van 2011 tot mei 2015 verantwoordelijk voor kernongevallenbestrijding) aangedrongen op aanpassing van de landelijke richtlijn omdat die afweek van de richtlijnen in Duitsland en België. Het zou tot slecht te communiceren situaties kunnen leiden als bij een kernongeval in de grensstreek afwijkende maatregelen worden getroffen voor mensen die op ongeveer gelijke afstand van de kernreactor wonen. Vertegenwoordigers van het ministerie van EZ hebben daarover afstemming gezocht met de autoriteiten in België en Duitsland

en hebben toen een voorstel ontwikkeld om de interventieniveaus voor de directe stralingsbeschermende maatregelen (schuilen, evacueren en jodiumprofylaxe) in Nederland zo aan te passen dat we in de preparatiezones in Nederland nagenoeg dezelfde maatregelen kunnen treffen als in onze buurlanden (brief minister van EZ, 2 juli 2014). Een belangrijke consequentie daarvan was dat de voorbereiding van de maatregel jodiumprofylaxe moest worden uitgebreid naar zones van 100 km rond de kerncentrales van Doel, Borssele, Emsland en Tihange, wat betekende dat de voorbereiding van toepassing zou worden op (delen van) 21 veiligheidsregio's. GGD GHOR Nederland heeft daarop aan het ministerie van VWS gevraagd om de coördinatie van de voorbereiding van de maatregel jodiumprofylaxe op zich te nemen om zo schaalvoordelen te realiseren en om te voorkomen dat elke regio het op een andere manier zou organiseren, wat tijdens een stralingsongeval alsnog tot veel communicatieproblemen zou kunnen leiden.

Overwegingen
Tijdens de looptijd van het project zijn verschillende uitvoeringsmodellen of scenario's voorgesteld en beoordeeld. Geen van de scenario's leek een perfecte oplossing, elk model had voor- en nadelen. In zijn algemeenheid waren er vier hoofdmodellen te onderscheiden, waarvan elementen met elkaar gecombineerd zouden kunnen worden:

1. *Geen distributie/voorbereiding*; het kabinet had kunnen voorstellen deze maatregel niet voor te bereiden omdat de kosten niet in verhouding zouden staan tot de relatief beperkte gezondheidswinst. Dat zou echter juist afwijken van de maatregelen in België en Duitsland en van de internationale richtlijnen.
2. *Distributie bij alarmering van een kernongeval*; de tabletten worden opgeslagen in decentrale voorraden en kunnen worden gedistribueerd na de melding van een kernongeval. De belangrijkste bezwaren tegen dit model zijn dat er ernstige twijfels zijn over de uitvoerbaarheid van de distributie tijdens een incident en hoge kosten per regio voor de voorbereiding.
3. *Predistributie op basis van eigen verantwoordelijkheid omwonenden*; omwonenden kunnen tabletten ophalen op geselecteerde locaties, zoals gemeentehuizen of apotheken, in een niet-dreigingssituatie. De verwachting bij dit model is dat niet veel mensen de tabletten zullen ophalen, waardoor er bij een incident mogelijk nog steeds veel mensen geen tabletten hebben.
4. *Predistributie door de overheid*; omwonenden ontvangen de tabletten thuis en worden gevraagd de tabletten op een logische plaats te bewaren. Veel mensen ontvangen dan tabletten die ze waarschijnlijk nooit nodig hebben, maar het is het best uitvoerbare model bij een mogelijk incident.

Om tot een goede beoordeling van de verschillende scenario's te komen, zijn meerdere bijeenkomsten en overleggen georganiseerd met vertegenwoordigers van onder andere GGD GHOR Nederland, Veiligheidsberaad, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Raad van Directeuren Veiligheidsregio's, de ministeries van Infrastructuur en Milieu, Veiligheid en Justitie, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming, het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, apothekers, drogisterijen, groothandels voor farmaceutische producten, gynaecologen, verloskundigen en het Instituut Fysieke Veiligheid. Ook is de aanpak in andere landen bestudeerd en vergeleken met de Nederlandse mogelijkheden.

Voorafgaand aan mijn besluit over de distributie heb ik het Veiligheidsberaad en GGD GHOR Nederland gevraagd mij te adviseren (brief Veiligheidsberaad, 20 maart 2015). In die brief heeft het Veiligheidsberaad de noodzaak benadrukt van een landelijke uniforme aanpak die aansluit bij de aanpak in de buurlanden. Verder heeft het Veiligheidsberaad aandacht gevraagd voor realistische communicatie over de gezondheidswinst en een goede afstemming van de communicatie tussen Rijk, regio's en gemeenten. Ik heb de adviezen van het Veiligheidsberaad en GGD GHOR Nederland ter harte genomen en wijk in mijn besluit slechts op een punt af van het advies. Het advies was om niet alleen te predistribueren in de voorgeschreven preparatiezones (tot 100 km rond de kernreactoren), maar in alle veiligheidsregio's. Ik heb er echter voor gekozen de predistributie te beperken tot de preparatiezones en het daarnaast mogelijk te maken voor mensen om zelf tabletten aan te schaffen. Op die manier stimuleer ik niet het gebruik van geneesmiddelen door mensen die niet tot de doelgroepen horen. Zoals is opgemerkt in de bijeenkomst van de Bestuurlijke Adviescommissie GHOR van 12 april 2017 zal ik deze optie goed naar voren laten komen in de communicatiestrategie.

Gekozen aanpak
Na ampele overwegingen met en op aandringen van alle betrokken vertegenwoordigers heb ik besloten om te zorgen voor predistributie door de overheid. Ik probeer ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen uit de doelgroepen de tabletten in hun bezit hebben, zodat zij in geval van een stralingsongeval waarbij radioactief jodium vrijkomt snel en eenvoudig beschikking hebben over jodiumtabletten, terwijl de belasting van hulpverleners tot een minimum beperkt blijft.

Aanvullend neem ik de volgende maatregelen:
a. Beschikbaarheid van jodiumtabletten bij apotheken en drogisterijen in de reguliere situatie voor mensen die tabletten willen kopen (o.a. zwangere vrouwen, mensen die de tabletten kwijt zijn, mensen die verhuisd zijn, mensen die niet tot de doelgroepen horen)
b. Mogelijkheid voor bijzondere locaties (scholen, kinderdagverblijven en dergelijke) om een voorraad tabletten aan te houden

Concreet zal ik daarvoor de volgende acties op me nemen:
- VWS schaft jodiumtabletten aan
- VWS verzorgt per post predistributie naar alle huishoudens met bewoners uit de doelgroepen in de preparatiezones
- VWS coördineert de communicatie rond de predistributie van jodiumtabletten en zorgt voor een toolkit met communicatiemiddelen, waarmee alle betrokken partijen zich kunnen voorbereiden op mogelijke vragen
- VWS zorgt dat informatie over de maatregel jodiumprofylaxe wordt opgenomen in het standaard informatiepakket voor zwangere vrouwen dat wordt verspreid via gynaecologen en verloskundigen
- VWS zorgt voor informatie voor bijzondere locaties, zoals scholen en kinderdagverblijven
- VWS past de Regeling geneesmiddelen aan zodat het mogelijk wordt voorraden tabletten te beheren op bijzondere locaties, zoals scholen en kinderdagverblijven

- VWS maakt afspraken met groothandels en de koepels van apotheken en drogisterijen over de levering en beschikbaarheid van jodiumtabletten

Directie Publieke Gezondheid
Crisisbeheersing en infectieziekten

Kenmerk
1152000-165197-PG

Nooddistributie
Ondanks de uitgebreide predistributie van tabletten is de verwachting dat er op het moment van een kernongeval mensen uit de doelgroepen zullen zijn die niet over tabletten beschikken.

- GGD GHOR Nederland en betrokken regio's ontwikkelen samen een landelijk modelplan, dat regio's kan ondersteunen bij het maken van een regionaal plan voor nooddistributie. Door daarbij aan te sluiten kan een uniforme aanpak gehanteerd worden met de omliggende regio's.
- VWS stelt indien gewenst jodiumtabletten beschikbaar voor het inrichten van decentrale noodvoorraden.

Ik verwacht dat we met deze aanpak de best mogelijke oplossing hebben gecreëerd voor de voorbereiding van jodiumprofylaxe in geval van een kernongeval. Ik dank u alvast voor uw medewerking in het traject en reken ook op een prettige samenwerking in de komende jaren. Mocht u vragen hebben over deze brief, dan kunt u contact opnemen met de directeur publieke gezondheid in uw regio. Als bijlage stuur ik u een brochure over jodiumprofylaxe.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

mw. drs. E.I. Schippers

NB: een afschrift van deze brief gaat naar de Tweede Kamer.